

ปัญหากฎหมายว่าด้วยการกำกับดูแลธุรกิจกีฬาฟุตบอล¹

โถมงาม สิทธิธรรม²

จากการศึกษาค้นคว้าปัญหากฎหมายว่าด้วยการกำกับดูแลธุรกิจกีฬาฟุตบอล โดยศึกษาในส่วนของประเทศไทย และเปรียบเทียบกับต่างประเทศ ในส่วนของประเทศไทย มีกฎหมายที่เกี่ยวข้อง คือ พระราชบัญญัติส่งเสริมกีฬาอาชีพ พ.ศ. 2556 พระราชบัญญัติการกีฬาแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2558 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วยสัญญา ว่าด้วยบริษัท พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 พระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540 รวมถึงประมวลรัษฎากรที่เกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความหมาย หลักการ แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวกับปัญหากฎหมายว่าด้วยการกำกับดูแลธุรกิจกีฬาฟุตบอล ซึ่งจะเป็นการค้นคว้าในส่วนของประเทศไทย และมีการเปรียบเทียบของต่างประเทศด้วย เพื่อนำมาวิเคราะห์ประเด็นปัญหาสัญญาจ้างนักกีฬาฟุตบอล ตามมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมกีฬาอาชีพ พ.ศ. 2556 วิเคราะห์ปัญหาการซื้อขายนักกีฬาฟุตบอลอาชีพในประเทศไทย ซึ่งไม่มีความชัดเจนในเรื่องการทำสัญญาจ้างนักกีฬาฟุตบอลอาชีพกับสโมสร เห็นได้จากคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์คดีชำนาญพิเศษ (คดีศาลแรงงาน) ที่ 903/2560 ที่สืบเนื่องจากคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 9202/2559 เป็นคดีพิพาทระหว่างนักกีฬาฟุตบอลอาชีพกับบริษัททีโอทีสปอร์ต คลับ จำกัด พิจารณาคดีเกี่ยวกับสัญญาจ้างระหว่างนักกีฬาและสโมสร เป็นสัญญาจ้างทางแพ่งอย่างหนึ่ง ตามมาตรา 149 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ไม่ใช่สัญญาจ้างแรงงานตามบัญญัติไว้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 575 จึงทำให้นักกีฬาฟุตบอลอาชีพไม่ได้รับความเป็นธรรมจากความไม่ชัดเจนในการตีความในการทำสัญญาระหว่างตัวนักกีฬาและสโมสรที่สังกัดว่าควรใช้หลักกฎหมายใดมาพิจารณา

วิเคราะห์ถึงประเด็นปัญหามาตรการทางภาษีเพื่อส่งเสริม พัฒนานักกีฬาฟุตบอลอาชีพ และบุคลากรทางอาชีพ ก็ยังมีประเด็นที่ต้องปรับปรุงกฎหมายภาษี หรือ ประมวลรัษฎากร ในมาตรา 40 (8) เพราะนักกีฬาฟุตบอลอาชีพ เป็นผู้ที่มีรายได้จากการเล่นกีฬา จึงต้องเสียภาษีตามเงินได้ที่ได้รับ เมื่อการไม่มีการกำหนดหลักเกณฑ์

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหากฎหมายว่าด้วยการกำกับดูแลธุรกิจกีฬาฟุตบอล โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ ประเทือง ธนิยผล และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์จุฑาพร วงศ์ทองสรรค์ และรองศาสตราจารย์ จรัส เล็งวิทยา

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดอำนาจเจริญ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

เกี่ยวกับการจ่ายภาษีของนักกีฬาอาชีพที่ชัดเจน ก็ทำให้นักกีฬาไม่ได้รับลดหย่อน หรือรัฐอาจ เสียประโยชน์จากการที่นักกีฬาฟุตบอลอาชีพมีเงินได้มากกว่านำมาคำนวณภาษีเงินได้ อีกประเด็นที่ควรศึกษาค้นคว้า คือ ประเด็นเกี่ยวกับการซื้อขายนักกีฬาอาชีพในประเทศไทย หากจะกล่าวถึงนักกีฬาอาชีพตามพระราชบัญญัติส่งเสริมกีฬาอาชีพ พ.ศ. 2556 แต่ละชนิดจะมีองค์กรที่ควบคุมกีฬาอาชีพนั้น โดยเฉพาะ อาทิ กีฬาอล์ฟ ก็จะมีสมาคมกอล์ฟอาชีพแห่งประเทศไทย (Thailand PGA) เป็นองค์กรกำกับดูแล มวยอาชีพ ก็จะมีสมาคมกีฬามวยอาชีพแห่งประเทศไทย เป็นองค์กรกำกับดูแลการจัดการแข่งขัน และอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติกีฬามวย พ.ศ. 2542 ซึ่งกีฬาอาชีพจะมีการซื้อขายหรือย้ายสังกัดตามกฎระเบียบของกีฬาอาชีพนั้น ชนิดกีฬาอาชีพอื่นจะไม่มีประเด็นในการดำเนินการด้านกำกับดูแล เหมือนกีฬาฟุตบอลอาชีพ เพราะการซื้อขายตัวหรือย้ายสังกัดนักกีฬาฟุตบอลอาชีพมีความซับซ้อนและมีการพัฒนาขึ้นมาเรื่อย ๆ อย่างต่อเนื่องมานานแล้วด้วย

การซื้อขายตัวนักกีฬาไทยและต่างชาติดังกล่าวมีมากขึ้น ทั้งจากสโมสรในประเทศด้วยกันและสโมสรของต่างประเทศ ทำให้เกิดปัญหาขึ้นหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นปัญหารูปแบบหรือขั้นตอนการซื้อขายตัวนักกีฬาที่ไม่มีรูปแบบและไม่มีขั้นตอนที่ชัดเจน เอกสารในการโอนย้ายเมื่อมาเล่นต่างประเทศ ซึ่งเป็นสาเหตุในการยกเลิกสัญญาจ้างนักกีฬาฟุตบอลอาชีพ สาเหตุหลักๆ อาจมีดังนี้ สาเหตุแรก การขยายตัวของกีฬาฟุตบอลสมัครเล่นสู่การเล่นฟุตบอลเป็นอาชีพ สาเหตุที่สอง เมื่อมีการมีการพัฒนาสู่อาชีพก็จะทำให้มีภาคธุรกิจกีฬาฟุตบอลตามมาพร้อมด้วยนักกีฬาอาชีพมีรายได้กลายเป็นสินค้าที่สร้างรายได้ และทำรายได้ในธุรกิจกีฬา สาเหตุที่สามกีฬาฟุตบอลอาชีพในประเทศไทย ภายใต้การดูแลของบริษัทไทยลีกจำกัด อนุญาตให้สโมสรสมาชิกที่เข้าร่วมทำการแข่งขันสามารถจ้างนักเตะต่างชาติได้ และสาเหตุสุดท้ายทุกสโมสรของไทย มีวิธีการบริหารจัดการนักเตะที่แตกต่างกัน และไม่มีเปิดเผยข้อมูล ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างมากที่ต้องมีการพัฒนาองค์ความรู้ด้านรูปแบบการซื้อขายนักเตะเป็นแบบอย่างให้กับสโมสรอื่นและแนวทางบริหารจัดการสโมสรของตนเอง ซึ่งเป็นไปตามกฎระเบียบของสหพันธ์ฟุตบอลนานาชาติ (FIFA) ด้วย

และวิเคราะห์ประเด็นปัญหาสุดท้าย เกี่ยวกับการคุ้มครองนักกีฬาเยาวชนที่เล่นกีฬาอาชีพตามกฎหมายแรงงาน นักกีฬาเยาวชนทุกคนมีความใฝ่ฝันที่จะเป็นนักกีฬาอาชีพเพราะสร้างรายได้ให้กับตัวเองและครอบครัว และกีฬาฟุตบอลเป็นกีฬาที่นิยมของทั้งเด็ก เยาวชนและประชาชนทั่วไป อย่างแพร่หลาย เมื่อมีการรับเด็กอายุที่ต่ำกว่า 15 ปี มาฝึกซ้อมอยู่ในสโมสรฟุตบอล ก็จะทำให้เกิดประเด็นปัญหาขัดกับการจ้างแรงงาน ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ในมาตรา 44 ที่ห้ามนายจ้างรับเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี และมาตรา 45 ที่วางหลักไว้ว่า การที่นายจ้างรับเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี เข้าทำงานต้องปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด ขอมส่งผลต่อนักกีฬาที่ต้องการฝึกฝนตัวเองเพื่อเป็นนักกีฬาอาชีพในอนาคต

เมื่อได้ทำการศึกษาพระราชบัญญัติส่งเสริมกีฬาอาชีพ พ.ศ. 2556 และพระราชบัญญัติการกีฬาแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2558 ประกอบกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาพบว่า ยังมีประเด็นปัญหาบางประการที่ ไม่มีความชัดเจน ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย และสร้างความไม่เป็นธรรมกับนักกีฬาฟุตบอลอาชีพอย่างที่เราควรจะเป็น จึงขอสรุปประเด็นปัญหาได้ดังนี้

ประเด็นปัญหาประการแรก ปัญหาเกี่ยวกับสัญญาจ้างนักฟุตบอลอาชีพในประเทศไทย ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมกีฬาอาชีพ พ.ศ.2556 มาตรา 21 บัญญัติไว้ว่า “สโมสรกีฬาอาชีพ หรือสมาคมกีฬาอาชีพใด ที่ได้รับนักกีฬาอาชีพ หรือนักบุคลากรกีฬาอาชีพเข้าอยู่ในสังกัดหรืออยู่ในความดูแล มีหน้าที่ต้องจัดทำสัญญาจ้าง หรือความตกลงร่วมกัน แล้วแต่กรณีเป็นหนังสือ ข้อกำหนดในสัญญาจ้าง หรือความตกลงร่วมกัน ตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็นไปตามมาตรฐานการจ้าง หรือมาตรการในการคุ้มครองที่คณะกรรมการประกาศกำหนด โดยอย่างน้อยต้องกำหนดเรื่องชั่วโมงทำงานตามปกติ วันหยุด วันลา การเลิกจ้าง มาตรการด้านความปลอดภัย และการคุ้มครองนักกีฬาอาชีพหรือนักบุคลากรกีฬาอาชีพ การทำประกันเพื่อคุ้มครองชีวิต สุขภาพ และอุบัติเหตุ สำหรับนักกีฬาอาชีพ และนักบุคลากรกีฬาอาชีพ การเฝ้าระวังรักษากรณีมีความเสียหาย หรืออันตรายอันเกิดจากการบาดเจ็บในการฝึกซ้อมหรือแข่งขันกีฬาอาชีพ รายได้ การแบ่งปันผลประโยชน์ระหว่างสโมสรกีฬาอาชีพ หรือสมาคมกีฬาอาชีพกับนักกีฬาอาชีพหรือนักบุคลากรกีฬาอาชีพ”³ เมื่อพิจารณาเกี่ยวกับข้อสัญญาระหว่างนักกีฬาฟุตบอลกับสโมสร เป็นการผูกนิติสัมพันธ์กันในรูปแบบเจ้าของสโมสรว่าจ้างนักฟุตบอลให้ฝึกซ้อมและทำการแข่งขัน โดยผลของการจ้างคือผลแพ้ชนะของการแข่งขันฟุตบอล ในแต่ละแมตช์ที่ทำการแข่งขัน เมื่อเกิดข้อพิพาทเกี่ยวกับสัญญาจ้างของนักกีฬาอาชีพ ก็ทำให้นักกีฬาอาชีพ หรือนักบุคลากรทางอาชีพได้รับความไม่เป็นธรรมเท่าที่ควร

จากคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 9202/2559 เป็นคดีระหว่าง นายราฟาเอล อานันเซียเดา เดอ ซานตาน่าเป็น โจทก์(นักกีฬาฟุตบอลอาชีพ) กับ บริษัททีโอที สปอร์ต คลับ จำกัด ซึ่งเป็นจำเลย(สโมสร) เมื่อพิจารณาสัญญาว่าจ้างนักกีฬาฟุตบอลระหว่างโจทก์กับจำเลยแล้ว สัญญาที่สร้างขึ้นได้ความว่า โจทก์ต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของจำเลยทั้งที่กำหนดไว้ แล้วในขณะทำสัญญาหรือกำหนดขึ้นใหม่ในภายหลัง กฎระเบียบดังกล่าวให้อือเป็นส่วนหนึ่งของสัญญา โจทก์ต้องใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ในการฝึกซ้อม แข่งขัน และปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ฝึกสอน เจ้าหน้าที่ทีมหรือผู้บริหารทีมของจำเลยอย่างเคร่งครัด แต่ก็ปรากฏวัตถุประสงค์หลักของสัญญากำหนดว่า คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายได้เข้าใจจุดมุ่งหมายของสัญญาฉบับนี้ถูกต้องตรงกันแล้วว่าผู้ว่าจ้างกับผู้รับจ้างมีความ

³ พระราชบัญญัติส่งเสริมกีฬาอาชีพ พ.ศ. 2556 มาตรา 21

ผูกพันในความสำเร็จของงาน ไม่ว่าจะเป็นความสำเร็จทางการฝึกซ้อม การแข่งขัน และการมีชื่อเสียงของตัวผู้เล่น ตามนโยบายของตัวผู้เล่นเท่านั้น ประกอบกับระเบียบ การจ่ายโบนัสที่กำหนดการจ่ายโบนัสการแข่งขันฯ ทำให้ สัญญาจ้างระหว่างนักกีฬากับสโมสรไม่ใช่สัญญาจ้างแรงงานตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 575 สัญญาดังกล่าวเป็นเพียงสัญญาทางแพ่ง อย่างหนึ่ง กล่าวคือเป็นสัญญาที่มีลักษณะพิเศษตามมาตรา 149 แห่ง ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงทำให้จำเลยไม่สามารถเรียกร้องจากโจทก์ได้⁴ และหากจะเรียกร้องต้อง ดำเนินการคดีตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ.2540 และเมื่อพิจารณาถึงความหมายของ นักกีฬาอาชีพตามคำนิยาม ในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมกีฬาอาชีพ ก็ไม่มีคำนิยามของนักกีฬาอาชีพที่มีชื่อเสียง ซึ่งในปัจจุบันนักกีฬาอาชีพ โดยเฉพาะประเภทกีฬาฟุตบอล นักกีฬาที่มีชื่อเสียงจะสร้างมูลค่าให้กับ ตัวเอง สโมสรที่สังกัด รวมถึงการสร้างแบรนด์ความนิยมให้กับผู้สนับสนุนหรือสปอนเซอร์ที่ต้องการจ้าง นักกีฬาอาชีพเป็นฟรีเซ็นเตอร์ให้กับสินค้าต่างๆ เพื่อเพิ่มยอดขายในสินค้านั้นๆ และยังส่งผลต่อการจัดเก็บรายได้ ของรัฐเกี่ยวกับภาษีเงินได้ของนักกีฬาอาชีพที่มีชื่อเสียงเหล่านั้นด้วย

อย่างไรก็ตาม เมื่อกล่าวถึงสัญญาจ้างของนักกีฬาที่ผูกพันสัมพันธ์กับสโมสร เมื่อไม่มีความชัดเจน แน่นนอน ก็ย่อมส่งผลกับนักกีฬาอาชีพ เกิดความไม่มั่นคงในการทำอาชีพของตนเอง จึงต้องมีการเรียกร้องเข้าสู่ กระบวนการทางศาล เห็นได้จากจำเลยจากคดีที่กล่าวมาแล้ว มีการอุทธรณ์คำสั่งไปยังศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์ พิเศษ ที่ 903/2560 เรื่อง “สัญญาจ้างนักฟุตบอล” เป็นสัญญาที่จ้างให้ฝึกซ้อม แข่งขันตลอดจนการปฏิบัติตามคำสั่ง ของผู้ฝึกสอนหรือผู้บริหาร โดยมุ่งประสงค์ต่อความสำเร็จของงานที่รับจ้างก็คือ ผลการแข่งขัน และนำไปสู่การ มีชื่อเสียงของตัวผู้เล่นอันเป็นเป้าหมายสำคัญ จึงไม่ใช่สัญญาจ้างแรงงาน หากแต่เป็นสัญญาทางแพ่งอย่างหนึ่ง จึงไม่มีสิทธิฟ้องเรียกร้องเงินตามกฎหมายแรงงานในฐานะลูกจ้างได้⁵

หากพิจารณาเรื่องสัญญาจ้างนักกีฬาอาชีพในต่างประเทศ สถานะทางกฎหมายของนักกีฬาฟุตบอลลีก อังกฤษจะเป็นลูกจ้างภายใต้ Employment Rights Act 1996 มีการคุ้มครองหลักจะมีสหภาพนักฟุตบอล (PFA) เปรียบเทียบเคียงสัญญาร่วมในการจ้างนักฟุตบอลลีก และยังมีกลไกพิเศษใช้ระบบค่าตัว (Transfer Fee) ตามตลาด ซื้อขายนักเตะ ประเทศเยอรมนี นักกีฬาฟุตบอลอาชีพมีสถานะทางกฎหมายอยู่ภายใต้ Bundesliga Collective Agreement มีการคุ้มครองหลักสำหรับนักกีฬาจะได้รับค่าจ้างขั้นต่ำ 60,000 ยูโร/ปี (เป็นลีกสูงสุด) และมีกลไก พิเศษคือมีการระบุสัดส่วนรายได้จากสปอนเซอร์ในสัญญาจ้างนักฟุตบอลด้วย หรือของประเทศสเปน นัก

⁴ คำพิพากษาศาลฎีกา ที่ 9202/2559

⁵ คำพิพากษาศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์ พิเศษ ที่ 903/2560

ฟุตบอลอาชีพ จะมีสถานะทางกฎหมาย โดยรับรองสถานะเป็นลูกจ้างตาม Royal Decree 1006/1985 มีหลักในการคุ้มครองตามสัญญาจ้างซึ่งค่าจ้างต้องจ่ายผ่านระบบธนาคารอย่างโปร่งใสตรวจสอบได้

โดยสรุปประเด็นปัญหาแรก ผู้ศึกษาเห็นควรให้ปรับแก้พระราชบัญญัติส่งเสริมกีฬาอาชีพ มาตรา 21 และมาตรา 4 โดยมีการนำรูปแบบของต่างประเทศมาพิจารณาร่วมด้วย เพราะปัญหาหลักอยู่ที่กฎหมายไทยยังไม่มีการแยกสัญญาระหว่าง "สัญญาจ้างงานกีฬา" (Employment Contract) กับ "สัญญาเชิงพาณิชย์" (Commercial Agreement) ทำให้เกิดช่องว่างในการคุ้มครองนักกีฬาฟุตบอลอาชีพ ควรนำรูปแบบสัญญาจากยุโรปมาพิจารณาที่ใช้ระบบ "สัญญาคู่" (Dual Contract) แบ่งเป็นสัญญาจ้างงานพื้นฐานและสัญญาสิทธิเชิงพาณิชย์ เพื่อให้สัญญาจ้างนักกีฬาฟุตบอลอาชีพมีความชัดเจนและเป็นสัญญาจ้างแรงงานที่ได้รับความคุ้มครองจากกฎหมายแรงงานด้วย ควรเพิ่มบทนิยามในมาตรา 4 ให้มีคำว่า นักกีฬาอาชีพทั่วไป และนักกีฬาอาชีพที่มีชื่อเสียง เพราะส่งผลต่อการจัดการรายได้ของนักกีฬาอาชีพ และเป็นประโยชน์ต่อการนำไปคำนวณการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของนักกีฬาอาชีพ เป็นแนวทางในการสร้างรายได้ด้านภาษีให้กับรัฐด้วย

ประเด็นปัญหาประการสอง ปัญหาเรื่องมาตรการทางภาษีเพื่อส่งเสริมและพัฒนานักกีฬาฟุตบอล และบุคลากรทางอาชีพของไทย นักกีฬาอาชีพ ตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติส่งเสริมกีฬาอาชีพ พ.ศ. 2556 จะมีรายได้ในการเป็นนักกีฬาซึ่งจะต้องมีการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ทั้งนักกีฬาอาชีพ บุคลากรทางอาชีพ เป็นผู้มียาได้จากการเล่นกีฬา และตัดสินกีฬาหรือดำเนินการจัดแข่งขันกีฬาอาชีพ ตัวอย่างที่เห็นชัดเจนก็คือ กีฬาฟุตบอลอาชีพ เมื่อมีรายได้ประจำจากการเล่นกีฬา หรือจากธุรกิจกีฬา บุคคลเหล่านั้นก็ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามกฎหมายภาษี ค่าเหนื่อยของนักกีฬาฟุตบอลหรือนักกีฬาอาชีพอื่นๆ จะพิจารณาจาก⁶ กรณีแรก สูตรโดยการใช้คำนวณภาษีเงินได้นักกีฬาอาชีพ กล่าวคือ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจะคำนวณภาษีจากเงินได้สุทธิเป็นรายปีปฏิทิน(ปีภาษี) ด้วยอัตราภาษีก้าวหน้าแบบขั้นบันได เมื่อนำข้อมูลที่ได้ศึกษามาวิเคราะห์อาจแยกได้ดังนี้ ประการแรกคือโครงสร้างระบบการชำระภาษี ในปัจจุบันจะมีในรูปแบบการจัดประเภทเงินได้ นักกีฬาอาชีพอยู่ในประเภทที่ 8 (มาตรา 40(8)) ซึ่งนักกีฬาถูกจัดให้อยู่ในกลุ่ม “นักแสดงสาธารณะ” ต้องจ่ายภาษีในแบบ Self Assessment และการหักค่าใช้จ่ายเลือกได้ 2 วิธี วิธีแรกการเหมา ทำโดยหัก 60% ของรายได้ส่วนแรก

⁶ การคำนวณภาษีนักฟุตบอล และนักกีฬาอาชีพ ตามค่าเหนื่อย (ออนไลน์) ค้นเมื่อ 1 กรกฎาคม 2568 ที่ <https://www.itax.in.th/media/ค่าภาษี-นักกีฬา/>

300,000 บาท บวกกับ 40% ของส่วนที่เกิน รวมได้สูงสุด 600,000 บาท วิธีสองจ่ายตามจริง โดยหักตามหลักฐานค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพ (นักกีฬาฟุตบอลอาชีพ)

ในวงการกีฬาของไทยมีการพัฒนาระดับการเล่นกีฬาสร้างรายได้เทียบเท่ากับต่างประเทศโดยการทำให้ผู้มีอาชีพเล่นกีฬาเป็นการประกอบอาชีพอย่างหนึ่ง และมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกีฬาอาชีพ คือ พระราชบัญญัติส่งเสริมกีฬาอาชีพ พ.ศ. 2556 ที่สร้างมาตรการคุ้มครอง ช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนา นักกีฬาอาชีพ และบุคลากรทางอาชีพให้มีความชัดเจนและปฏิบัติได้จริง ดังนั้น หากประเทศไทย ยังไม่มี มาตรการทางภาษีเพื่อส่งเสริมและพัฒนา กีฬาอาชีพที่ชัดเจนก็จะทำให้เกิดปัญหาด้านภาษี เพราะปัจจุบันกีฬา อาชีพ โดยเฉพาะกีฬาฟุตบอล ได้รับความนิยมนเป็นอย่างมาก ทั้งการเล่นเพื่อความเป็นเลิศ และกีฬาเพื่อการอาชีพ ซึ่งวัตถุประสงค์สำคัญของพระราชบัญญัติส่งเสริมกีฬาอาชีพคือต้องการให้กีฬาอาชีพ เป็นทางเลือกของผู้มี ความสามารถด้านกีฬา สร้างผลงานให้กับตัวเอง สร้างรายได้ให้กับครอบครัว สร้างรายได้ให้กับประเทศ รวมถึง สร้างชื่อเสียงให้กับประเทศชาติด้วย หากกีฬาอาชีพไม่ได้รับการพัฒนาและส่งเสริมที่เหมาะสม ย่อมจะทำให้เกิด ปัญหาขึ้น

เมื่อเปรียบเทียบกับต่างประเทศ ตามแนวคิดหลักการจัดเก็บภาษีที่ดี เป็นธรรม มีประสิทธิภาพ และไม่ เป็นภาระจนเกินควร ในประเทศอังกฤษ จะเก็บภาษีจากรายได้ในอังกฤษ แม้นักกีฬาอาชีพจะไม่มีถิ่นที่อยู่ใน อังกฤษ ใช้อัตราเก็บภาษีแบบก้าวหน้าสูงสุด 45% (มีรายได้ 150,000 ปอนด์/ปี) มีค่าลิขสิทธิ์ภาพลักษณ์ของ นักกีฬาที่มีชื่อเสียง “Image Rights” มีการแยกจัดเก็บเป็นบริษัท เพื่อลดอัตราภาษี⁷ ประเทศเยอรมนี ใช้ระบบ ภาษีปกติ แต่มี "Inpatriate Regime" ลดหย่อน 50% ของรายได้ในปีแรก ประเทศอิตาลี ใช้ระบบ patriate Regime นักกีฬาต่างชาติเสียภาษีเพียง 50% ของรายได้ในอิตาลี เป็นเวลา 5 ปี ประเทศสหรัฐอเมริกา เก็บภาษีจากพลเมือง และผู้มีถิ่นที่อยู่จากรายได้ทั่วโลก นักกีฬาต่างชาติเสียภาษีเฉพาะมีรายได้ในสหรัฐฯ สโมสรต้องหักภาษี ณ ที่จ่าย 30% หากไม่มีอนุสัญญาว่าด้วยภาษีซ้อน (DTA) ซึ่งนักกีฬาต้องยื่นแบบแสดงภาษี (Form 1040-NR) และอาจใช้ สนธิสัญญาเลี่ยงภาษีซ้อน (DTA) เพื่อลดหย่อน ประเทศญี่ปุ่นนักกีฬาต่างชาติเสียภาษีเป็นเงินรายได้ในญี่ปุ่น

⁷ ภาษีนักฟุตบอลประเทศไหนเสียมากที่สุด ค้นหาที่ <https://payfit.com/blog/how-much-tax-does-a-premier-league-footballer-pay/>

(เงินเดือน/รางวัล) อัตราภาษี 5%-45% (รวมภาษีท้องถิ่น) ช้อยกเว้นหากพำนักร้อยกว่า 1 ปี อาจเสียภาษีเฉพาะจ่ายในญี่ปุ่น⁸

กล่าวโดยสรุป ปัญหาเรื่องมาตรการทางภาษีเพื่อส่งเสริมและพัฒนานักกีฬาฟุตบอล และบุคลากรทางอาชีพของไทย นักกีฬาอาชีพ ควรต้องปรับปรุงเห็นควรแก้ไขกฎหมายภาษี หรือ ประมวลรัษฎากรคือเพิ่มเพดานการหักค่าใช้จ่ายตามมาตรา 40(8) จาก 600,000 บาท เป็น 1 ล้านบาทสำหรับนักกีฬาอาชีพที่มีหลักฐานค่าใช้จ่ายชัดเจน ให้สิทธิลดหย่อนพิเศษสำหรับนักกีฬาเยาวชน (อายุต่ำกว่า 23 ปี) ในระยะ 1 – 3 ปี ของการเป็นนักกีฬาอาชีพ เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจให้กับนักกีฬาอาชีพเข้าสู่ระบบการชำระภาษีที่ถูกต้องด้วย และยังมีแนวทางแก้ไขอื่นอีก เช่น สร้างกลไกสนับสนุน Tax Credit สำหรับสโมสรหักภาษี 150% สำหรับสโมสรที่ลงทุนพัฒนาสนามฝึกซ้อมที่ได้มาตรฐาน มีการใช้ระบบ E-Sports เป็นแพลตฟอร์มเฉพาะสำหรับยื่นภาษีของนักกีฬาอาชีพ

ประเด็นปัญหาประการสาม ปัญหาการซื้อขายนักฟุตบอลอาชีพในประเทศไทย จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ศึกษาพระราชบัญญัติส่งเสริมกีฬาอาชีพ พ.ศ. 2556 ยังมีความไม่ชัดเจนตามเจตนารมณ์ เมื่อนำแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ทฤษฎีการแสดงความเข้าทำสัญญา หรือ จะเป็นแนวคิดเกี่ยวกับสัญญาจ้างนักกีฬาอาชีพ ก็จะทำให้ทราบถึงปัญหากระบวนการซื้อขายนักกีฬาฟุตบอลที่ไม่ได้มาตรฐาน ไม่มีรูปแบบที่เป็นระบบ การซื้อขายนักเตะทั้งไทยและต่างชาติยังขาดขั้นตอนที่ชัดเจน โดยเฉพาะเอกสารการโอนย้ายสโมสรที่นำไปสู่ข้อพิพาท หรือกรณีพิพาทเอเยนต์เถื่อน เพราะในประเทศไทยมีเอเยนต์ที่ได้รับใบอนุญาตเพียง 14 คน แต่เอเยนต์ที่ไม่มีใบอนุญาตก็ยังมียุทธศาสตร์สำคัญในการซื้อขายนักเตะทั้งไทยและต่างชาติ และปัญหาด้านกฎหมายสัญญานักเตะที่ไม่เป็นธรรม ซึ่งนักกีฬารายเล็กมักจะถูกสโมสรเป็นผู้กำหนดเงื่อนไขฝ่ายเดียวเนื่องจากขาดอำนาจต่อรอง การค้างชำระเงินเดือนนักกีฬา สโมสรบางแห่งค้างเงินนักเตะหลายเดือน การปฏิบัติต่อนักกีฬาอาชีพที่เป็นไปอย่างไม่เป็นธรรม อาทิ การมีระบบอุปถัมภ์ในการจัดการคัดเลือกนักกีฬาในสโมสร เป็นต้น

เมื่อพิจารณาการซื้อขายนักเตะของต่างประเทศ เปรียบเทียบการซื้อขายนักกีฬาในหลายต่างประเทศ ได้แก่ สหภาพยุโรป จะใช้กฎบอสแมน (Bosman Ruling)⁹ กล่าวคือ นักเตะสามารถย้ายทีมฟรีเมื่อสัญญาหมดอายุ

⁸ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในญี่ปุ่น คำนวณเมื่อ 1 กรกฎาคม 2568 ที่ https://www.jetro.go.jp/en/invest/setting_up/section3/page7.html

⁹ กฎ UEFA Home-Grown Player Rules กับความท้าทายในการพัฒนานักกีฬาฟุตบอลอาชีพ: บทเรียนจากยุโรป สู่ไทย คำนวณเมื่อ 1 กรกฎาคม 2568 ที่ <http://www.public-law.net/publaw/view.aspx?id=1699>

เป็นการใช้หลักเสรีภาพในการแสดงเจตนาของนักกีฬาฟุตบอลอาชีพที่มีความอิสระ ในการย้ายทีม หรือ ในประเทศอังกฤษ มีข้อกำหนดหลัง Brexit กล่าวคือนักเตะนอกราชอาณาจักรต้องผ่านระบบคะแนน Governing Body Endorsement และมีอายุขั้นต่ำ 18 ปี

ดังนั้น เมื่อวิเคราะห์ปัญหาการซื้อขายนักกีฬาฟุตบอลอาชีพในไทย ยังมีความไม่ชัดเจนด้านเอกสารการซื้อขายนักเตะ ยังขาดรูปแบบและขั้นตอนที่ชัดเจนในการซื้อขายนักกีฬา ทั้งไทยและต่างชาติ ทำให้เกิดปัญหาเรื่องเอกสารโอนย้ายและความไม่โปร่งใส ส่งผลให้เกิดการยกเลิกสัญญาจ้างและข้อพิพาทระหว่างสโมสร กับนักกีฬา การบริหารงานของนักเตะต่างชาติที่แตกต่างกันแต่ละสโมสร กล่าวคือ สโมสรฟุตบอลในไทยมีวิธีการบริหารจัดการนักเตะต่างชาติที่ไม่เหมือนกัน และมักไม่เปิดเผยข้อมูล ทำให้เกิดความไม่สอดคล้องและความยุ่งยากในการจัดการธุรกรรมซื้อขายนักเตะต่างชาติ การขยายตัวของนักกีฬาฟุตบอลสมัครเล่นสู่อาชีพ จึงต้องมีการสร้างหลักเกณฑ์ในการทำเอกสารที่มีความชัดเจนและปฏิบัติได้จริง เห็นได้จากหลักเกณฑ์ของต่างประเทศ ประเทศไทยควรนำมาเป็นแบบอย่างในการซื้อขายนักเตะ โดยเฉพาะกฎของบอสแมนที่ได้รับความนิยมไปทั่วโลก และควรมีการเพิ่มหลักเกณฑ์ไว้ในข้อบังคับของสมาคมกีฬาฟุตบอลของไทย และเพิ่มเติมในข้อบังคับของสโมสร โดยที่ไม่ขัดกับพระราชบัญญัติส่งเสริมกีฬาอาชีพ พ.ศ.2556

กล่าวโดยสรุป ผู้ศึกษาเห็นควรมีการปรับปรุงพระราชบัญญัติส่งเสริมกีฬาอาชีพ พ.ศ. 2556 มาตรา 21 โดยกำหนดในวรรคสอง เพิ่มเติมเรื่องมาตรฐานของสัญญาและหากสโมสรค้างจ่ายเงินต้องได้รับบทลงโทษทั้งทางอาญาและทางแพ่ง ต้องมีการบังคับใช้ระบบ Club Licensing เพื่อตรวจสอบการจ่ายเงินและให้สวัสดิการนักเตะอย่างเคร่งครัด จัดตั้งให้มีสหภาพนักฟุตบอลอาชีพ เพื่อให้มีอำนาจต่อรองด้านสิทธิและแก้ไขปัญหาแบบรวมกลุ่ม และต้องมีการพัฒนาระบบ TMS (Transfer Matching System) เพื่อเพิ่มความโปร่งใสในการซื้อขายนักเตะทั้งของไทย และนักเตะต่างชาติ ใช้กฎบอสแมนมาพิจารณาย้ายทีมของนักกีฬาเมื่อสัญญาหมดจากสโมสรเดิมที่เป็นต้นสังกัด

ประเด็นปัญหาประการสุดท้าย ปัญหาการคุ้มครองเยาวชนที่เล่นกีฬาอาชีพตามกฎหมายแรงงาน จากการศึกษาข้อมูล มีช่องว่างทางกฎหมายโดยเฉพาะตามพระราชบัญญัติส่งเสริมกีฬาอาชีพ พ.ศ.2556 ไม่มีมาตรการเฉพาะสำหรับนักกีฬาเยาวชน ทำให้ต้องอิงกฎหมายแรงงานซึ่งขัดกับแนวปฏิบัติของสโมสรที่รับเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี และสัญญาที่สโมสรทำขึ้นไม่เป็นธรรม ซึ่งสโมสรใช้สัญญาทางแพ่งแทนสัญญาจ้างแรงงานเพื่อเลี่ยงการจ่ายสวัสดิการพื้นฐาน เช่น ประกันสุขภาพหรือการศึกษา มีการละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐาน คือสวัสดิการของนักกีฬาเยาวชนไม่เพียงพอ นักกีฬาบางส่วนได้รับค่าตอบแทนเป็นที่พักอาหาร ซึ่งไม่ใช่ค่าตอบแทนเป็นเงินสด และขาดการเข้าถึงด้านการศึกษา มีการกำหนดการฝึกซ้อมเกินเวลาไม่เหมาะสมกับช่วง

อายุของเด็ก เพราะชั่วโมงการฝึกซ้อมกระทบเวลาเรียนและสุขภาพนักกีฬาเยาวชนและขาดการควบคุมจากหน่วยงานของรัฐ

อย่างไรก็ตาม การศึกษาเรียนรู้จากโมเดลสากล ในต่างประเทศ ถือเป็นสิ่งที่องค์การด้านกีฬาของไทย ควรนำมาพิจารณา อาทิ มาตรฐานของพรีเมียร์ลีกอังกฤษ มีการบังคับให้สโมสรจ้างครูฝึกสอน และนักจิตวิทยา สำหรับนักกีฬาเยาวชน หรือ กฎหมายของประเทศเยอรมนี จำกัดชั่วโมงการฝึกซ้อมและให้มีวันลาพักร้อน สำหรับนักกีฬาฟุตบอลเยาวชน ให้มีการจัดตั้งกองทุนนักกีฬาเยาวชน โดยเป็นทุนการศึกษาให้กับเยาวชน ช่วยเหลือในกรณีฉุกเฉินก่อนอายุ 18 ปี มีการฝึกทักษะอาชีพเสริม เช่น ทักษะการสื่อสารหรือการตลาด เพื่อเตรียมพร้อมหากไม่ได้เป็นนักกีฬาอาชีพแล้ว และประการสุดท้ายที่สำคัญ คือ ปรับแก้ไขพระราชบัญญัติส่งเสริม กีฬาอาชีพ เพิ่มบทบัญญัติเฉพาะนักกีฬาเยาวชน กำหนดโทษทางอาญาสำหรับสโมสรที่บังคับให้นักกีฬาฝึกซ้อม เกินสมควร ให้สิทธินักกีฬาเยาวชนยุติสัญญา หากสโมสรไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขทางการศึกษาของนักกีฬา เยาวชนในสังกัด

ดังนั้น ประเด็นปัญหาสุดท้าย ผู้ศึกษาเห็นควรเพิ่มบทนิยามคำว่า “นักกีฬาเยาวชน” โดยเฉพาะบทนิยาม มาตรา 4 พระราชบัญญัติส่งเสริมกีฬาอาชีพ พ.ศ.2556 ปรับปรุงมาตรา 44 และมาตรา 45 แห่งพระราชบัญญัติ คุ่มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ให้มีคำว่า “นักกีฬาเยาวชน” มีข้อยกเว้นสำหรับนักกีฬาเยาวชนอนุญาตให้สโมสร จ้างเยาวชนอายุต่ำกว่า 15 ปี หรือ อายุไม่เกิน 18 ปีได้ ถ้าเข้าเงื่อนไข จัดการศึกษาให้ควบคู่กับโรงเรียนที่เป็น พันธมิตรกับสโมสร มีการควบคุมสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยสำหรับการฝึกซ้อม และมีการตรวจสอบสุขภาพประจำปี สำหรับนักกีฬาเยาวชนทุกปีที่สังกัดแต่ละสโมสร และการปรับปรุงกฎหมายต้องผสมผสานระหว่างการขยาย นิยาม “ลูกจ้าง” ในกฎหมายแรงงาน การออกกฎกระทรวงเฉพาะ และการบังคับใช้มาตรฐานสโมสร ผ่าน Club Licensing เพื่อสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาทักษะกีฬาและสิทธิพื้นฐานของเยาวชนอีกด้วย

จากการศึกษาปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการกำกับดูแลธุรกิจกีฬาฟุตบอล ทำให้ทราบถึงความไม่ชัดเจนใน การตรากฎหมาย เมื่อเกิดข้อพิพาทระหว่างนักกีฬาอาชีพและสโมสรฟุตบอล ก็ทำให้นักกีฬาอาชีพ หรือ บุคลากร ทางอาชีพ ไม่ได้ได้รับความเป็นธรรม ทำให้อุตสาหกรรมกีฬาเกิดหุตุชะงักด้านการพัฒนา แต่ละประเด็นปัญหามี ส่วนสำคัญอย่างมาก ดังที่กล่าวมา เช่น ปัญหาเกี่ยวกับสัญญาจ้างนักกีฬา ถือเป็นปัญหาที่ยังไม่ได้รับการแก้ไข ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องร่วมมือกันในการปรับปรุงกฎหมายให้มีศักยภาพ และเป็นมาตรฐานสากล เทียบเท่ากับ ประเทศที่พัฒนาด้านกีฬาให้มีความยั่งยืน เพราะกีฬาเป็นสิ่งที่น่าพาเศรษฐกิจให้มีความเจริญก้าวหน้าได้อีกทาง หนึ่ง ปัญหาการส่งเสริมด้านภาษีของนักกีฬาก็มีความสำคัญ เพราะนักกีฬาอาชีพต้องเสียภาษีเงินได้จากการทำ

อาชีพเล่นกีฬา หรือ จะเป็นปัญหาซื้อขายนักกีฬาอาชีพก็ยังคงมีการปรับปรุงให้มีความชัดเจนเพราะหากเอกสารการซื้อขายนักเตะไม่มีรูปแบบชัดเจนย่อมส่งผลกระทบต่อสัญญาจ้างนักกีฬาด้วย หรือจะเป็นปัญหาด้านการคุ้มครองเยาวชนที่เล่นกีฬาอาชีพตามกฎหมายแรงงาน ปัจจุบันยังขัดกับกฎหมายแรงงานที่ห้ามให้นายจ้างทำการจ้างเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี หรือ 18 ปี ซึ่งเจตนารมณ์ของการฝึกซ้อมฟุตบอลต้องเริ่มตั้งแต่อายุน้อยเพื่อพัฒนาให้เป็นนักกีฬาอาชีพที่มากด้วยความสามารถและประสบการณ์ที่สั่งสมมาเป็นเวลานานจึงจะประสบผลสำเร็จในการเป็นนักกีฬาฟุตบอลอาชีพ

ดังนั้น ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหา หรือ ปรับปรุงกฎหมายต้องให้ความสำคัญกับการดำเนินการด้านกฎหมาย อาทิ พระราชบัญญัติส่งเสริมกีฬาอาชีพ พ.ศ. 2556 ที่กำกับดูแลกีฬาอาชีพ 14 ชนิด พระราชบัญญัติการกีฬาแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2558 ที่กำกับดูแลสมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ต้องกำหนดบทบัญญัติที่มีความชัดเจนของสัญญาว่าเป็นสัญญาประเภทใด ผู้ศึกษาเห็นควรว่า เมื่อการเกิดของสัญญาระหว่างนักกีฬาอาชีพกับสโมสร ต้องเป็นสัญญาจ้างแรงงาน ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 เพราะเมื่อเป็นสัญญาทางแรงงานและสัญญาทางแพ่งตามมาตรา 575 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ นักกีฬาอาชีพ และบุคลากรทางอาชีพ ก็สามารถได้รับความคุ้มครองในรูปแบบของนายจ้างและลูกจ้าง ซึ่งจะสร้างความมั่นคงให้กับนักกีฬาอาชีพ และยังส่งผลให้การเก็บภาษีเงินได้กรณีที่เป็นนักกีฬาอาชีพมีความชัดเจน โปร่งใส ตรวจสอบได้ด้วย อีกทั้งกรณีนักกีฬายูวชน หรือ เยาวชนอายุตั้งแต่ 12 ปี จะต้องให้รับสิทธิและสวัสดิการที่มีความจำเป็นต่อการเตรียมตัวก่อนเป็นนักกีฬาอาชีพที่มีศักยภาพในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

พระราชบัญญัติส่งเสริมกีฬาอาชีพ พ.ศ. 2556

พระราชบัญญัติการกีฬาแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2558

คำพิพากษาศาลฎีกา ที่ 9202/2559

คำพิพากษาศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิเศษ ที่ 903/2560

การคำนวณภาษีนักฟุตบอล และนักกีฬาอาชีพ ตามค่าเหนื่อย (ออนไลน์) ค้นเมื่อ 1 กรกฎาคม 2568

ที่ <https://www.itax.in.th/media/ค่าภาษี-นักกีฬา/>

ภาษีนักฟุตบอลประเทศไหนเสียมากที่สุด ค้นหาที่ <https://payfit.com/blog/how-much-tax-does-a-premier-league-footballer-pay/>

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในญี่ปุ่น ค้นเมื่อ 1 กรกฎาคม 2568 ที่ https://www.jetro.go.jp/en/invest/setting_up/section3/page7.html

กฎ UEFA Home-Grown Player Rules กับความท้าทายในการพัฒนานักกีฬาฟุตบอลอาชีพ: บทเรียนจากยุโรปสู่ไทย ค้นเมื่อ 1 กรกฎาคม 2568 ที่ <http://www.public-law.net/publaw/view.aspx?id=1699>